

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
САДІВНИЦТВА

*Матеріали
VII Міжнародної науково-практичної
конференції*

*«Технологічні аспекти вирощування
часнику, цибулевих і сільськогосподарських
культур: сучасний погляд та інновації»,*

30 травня 2018 року

*Рекомендовано до друку науково-методичною комісією кафедри
овочівництва
Уманського національного університету садівництва
(протокол № 9 від 24 травня 2018 року)*

Редакційна колегія:

Улянич О. І. – доктор с.-г. наук, професор (відповідальний редактор),
Ковтунюк З. І. – кандидат с.-г. наук, доцент,
Щетина С. В. – кандидат с.-г. наук, доцент,
Слободяник Г. Я. – кандидат с.-г. наук, доцент,
Тернавський А. Г. – кандидат с.-г. наук, доцент,
Кецкало В. В. – кандидат с.-г. наук, доцент,
Накльока О. П. – кандидат с.-г. наук, доцент, відповідальний секретар
Воробйова Н. В. – кандидат с.-г. наук, доцент,
Сорока Л. В. – кандидат с.-г. наук, ст. викладач,
Діденко І. А. – викладач,
Яценко В. В. – аспірант (технічний секретар).

Технологічні аспекти вирощування часнику, цибулевих і сільськогосподарських культур: сучасний погляд та інновації: Матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції (30 травня 2018 р.) / Редкол.: Улянич О. І. (відп. ред.) та ін. – Умань: ВПЦ “Візаві”, 2018. – с. 114

У збірнику наведено результати наукових досліджень науковців-овочівників України, в яких висвітлено історію та традиції овочівництва, проблеми сучасного овочівництва, завдання та шляхи їх вирішення.

Збірник сформовано із тез наукових співробітників, докторантів, викладачів, аспірантів та студентів.

© Уманський національний
університет садівництва, 2018

ЗМІСТ

УЛЯНИЧ О. І.	СВІТОВЕ ВИРОБНИЦТВО ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВИРОЩУВАННЯ ЧАСНИКУ В УКРАЇНІ	6
АЙТБАЕВ Т.Е. БУРИБАЕВА Л.А. АЙТБАЕВА А.Т.	РЕСУРСОБЕРЕГАЮЩАЯ ТЕХНОЛОГИЯ ПОДПОЧВЕННОГО ОРОШЕНИЯ КАРТОФЕЛЯ И ОВОЩНЫХ КОРНЕПЛОДОВ В УСЛОВИЯХ ЮГО-ВОСТОКА КАЗАХСТАНА	7
АМИРОВ Б.М.	ИТОГИ И ПЕРСПЕКТИВЫ СЕЛЕКЦИИ МОРКОВИ И СТОЛОВОЙ СВЕКЛЫ В КАЗАХСТАНЕ	11
БАЛАБАК А. В.	ЕКОЛОГО-БІОЛОГІЧНІ ОСНОВИ РОЗМНОЖЕННЯ ТА ДОРОЩУВАННЯ ПРЕДСТАВНИКІВ РОДУ <i>COTINUS</i> MILL.	12
БУШИЛОВ В.Д..	КЛОНОВІ ПІДЩЕПИ ДЛЯ КІСТОЧКОВИХ КУЛЬТУР РОДИНИ СЛИВОВІ	13
ВАСИЛЕНКО О. В.	ЕКОЛОГІЧНО-ТОЛЕРАНТНИЙ СПОСІБ ПІДВИЩЕННЯ ВРОЖАЙНОСТІ САЛАТУ ПОСІВНОГО В УМОВАХ УМАНСЬКОГО НУС	14
ВДОВЕНКО С. А. ПОЛУТІН О. О.	РОЗВИТОК РОСЛИНИ ФІЗАЛІСУ МЕКСИКАНСЬКОГО ЗАЛЕЖНО ВІД СХЕМИ САДІННЯ В УМОВАХ ВІДКРИТОГО ГРУНТУ ПІВНІЧНОЇ ПРОВІНЦІЇ ПРАВОБЕРЕЖНОГО ЛІСОСТЕПУ	16
ВОЄВОДА Л. І.	ВПЛИВ СТРОКІВ ПОСІВУ І ЗБИРАННЯ НА РІСТ, САЛАТУ ЦИКОРНОГО ВІТЛУФ	17
ВОРОБЙОВА Н.В. ПОЛЩУК Т.В. СОРОКА Л.В. БОРИСЕНКО В.В. АНДРУСИК Р.В.	ПРОДУКТИВНІСТЬ ТА ЯКІСТЬ БУЛЬБ КАРТОПЛІ ЗА ЗАСТОСУВАННЯ БІОГУМУСУ В УМОВАХ ПРАВОБЕРЕЖНОГО ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ	19
ГОЛОДРИГА О.В. ШУБЕНКО Л.А. САБАДИН В.Я.	ФОТОСИНТЕТИЧНА ПРОДУКТИВНІСТЬ ПОСІВІВ СОЇ ЗА ДІЇ ГЕРБІЦИДІВ ТА РЕГУЛЯТОРА РОСТУ РОСЛИН БІОЛАН	22
ДІДЕНКО І. А.	ЕКОНОМІЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ ТА БІОЕНЕРГЕТИЧНА ОЦІНКА ВИРОЩУВАННЯ СОРТІВ СЕЛЕРИ ЧЕРЕШКОВОЇ	25
ДІДРЕНЦЕЛ Т. САДОВСЬКА Н.П.	ВПЛИВ ЗЕЛЕНИХ ОПЕРАЦІЙ НА РІСТ І РОЗВИТОК ВИНОГРАДУ ТЕХНІЧНИХ СОРТІВ	26
ДУДЯК І.Д. БІЛОУС А.М. ЧУЙ Д.В.	ВПЛИВ СОРТОВИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ І ФРАКЦІЇ ПОВІТРЯНОЇ ЦИБУЛИНИ НА ВРОЖАЙНІСТЬ ОДНОЗУБКИ ЧАСНИКУ ОЗИМОГО	27
ІВЧЕНКО Т.В. ВІЩЕНЯ Т.І.	БІОТЕХНОЛОГІЧНІ ОСНОВИ СТВОРЕННЯ ВИХІДНОГО МАТЕРІАЛУ ЧАСНИКУ ДЛЯ СЕЛЕКЦІЇ ТА НАСІННИЦТВА	29
КЕЦКАЛО В. В. ПОЛЩУК Т.В.	СОРТОВЕ ПОПОВНЕННЯ МОРКВИ (<i>DAUCUS CAROTA</i>) ТА БУРЯКУ СТОЛОВОГО (<i>BETA VULGARIS</i>) НА УКРАЇНСЬКОМУ РИНКУ КОРЕНЕПЛІДНИХ ОВОЧЕВИХ РОСЛИН	31
КОВТУНЮК З.І.	ВПЛИВ РЕГУЛЯТОРІВ РОСТУ НА РОЗВИТОК РОСЛИН КАПУСТИ КОЛЬРАБІ СОРТУ ДЕЛІКАТЕСНА БІЛА	33
КОГУТ І.М. КОГУТ С.Г. ТЕРНАВСЬКИЙ А.Г.	ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНЕ ОБГРУНТУВАННЯ СТРОКІВ СІВБИ ЯРОГО ЯЧМЕНЮ В УМОВАХ ПІВДЕННОГО СТЕПУ УКРАЇНИ	35
ЛЕОНТЮК І.Б. СОРОКІНА С. І.	ПРОДУКТИВНІСТЬ ПОСІВІВ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ ПРИ ЗАСТОСУВАННІ РІЗНИХ НОРМ ДЕРБИ ТА БІОЛАНУ	37
МАНДЗЮК І.М. ЖИЛЯК І.Д. АНДРУСИК Р.В.	ВПЛИВ ПОЛІМІКСОБАКТЕРИНУ НА ПРОДУКТИВНІСТЬ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ	39

МОШНЯКОВ А.Н.	ОЦЕНКА ГИБРИДОВ КАРТОФЕЛЯ РАННЕЙ ГРУППЫ СПЕЛОСТИ КАЗАХСТАНСКОЙ СЕЛЕКЦИИ	40
НАКЛЬОКА О.П.	ВПЛИВ РІЗНИХ СХЕМ РОЗМІЩЕННЯ РОСЛИН ПЕРЦЮ СОЛОДКОГО НА ПОКАЗНИКИ ЇХ ФОТОСИНТЕТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	42
НАКЛЬОКА Ю.І. НАКЛЬОКА О.П. ПРИХОДЬКО Ю.В.	АЗОТНЕ ЖИВЛЕННЯ ТА БІОЛОГІЧНА АКТИВНІСТЬ ЯЧМЕНЮ ЯРОГО ЗА РІЗНИХ ЗАХОДІВ ОСНОВНОГО ОБРОБІТКУ ҐРУНТУ	43
НУРБАЕВА Э.А. БРЮЗГИНА В.В.	ЛЕЖКОСПОСОБНОСТЬ СОРТОВ ТОМАТА ОТКРЫТОГО ГРУНТА	45
ОСТАПЕНКО Н. О. ЯЦЕНКО В. В.	РОЛЬ ДОБРИВ У ПІДВИЩЕННІ ВРОЖАЙНОСТІ ЧАСНИКУ ОЗИМОГО	46
ПШКОВСЬКИЙ М.Й.	СИМПТОМИ УРАЖЕННЯ ЦИБУЛІ РІПЧАСТОЇ МІКРОМІЦЕТАМИ РОДУ <i>BOTRYTIS P. MICHELI EX PERS.</i>	50
ПОЗНЯК О.В. КАСЯН О.І. ЧАБАН Л.В. ТКАЛИЧ Ю.В.	СЕЛЕКЦІОНЕРИ ДОСЛІДНОЇ СТАНЦІЇ «МАЯК» ІОБ НААН – АГРОВИРОБНИКАМ УКРАЇНИ	51
ПОЗНЯК О.В.	<i>ALLIUM OBLIQUUM</i> L.: ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОШИРЕННЯ ВИДУ В УКРАЇНІ	54
ПОЗНЯК О.В.	ЗБАГАЧЕННЯ ГЕНОФОНДУ <i>DIPLOTAXIS TENUIFOLIA</i> (L.) DC. В УКРАЇНІ	58
ПОЗНЯК О.В. ЧАБАН Л.В. КАСЯН О.І.	ПРІОРИТЕТНИЙ НАПРЯМ ДОСЛІДЖЕНЬ НА ДОСЛІДНІЙ СТАНЦІЇ «МАЯК» ІОБ НААН	60
ПОЗНЯК О.В. ЧАБАН Л.В. ФЕСЕНКО Л.П.	КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНИЙ СОРТ ЦИБУЛІ СКОРОДИ (ШНІТУ, ТРЕБУЛЬКИ) ЛАСТІВКА	63
ПТУХА Н.І. ПОЗНЯК О.В. НЕСИН В.М.	СТВОРЕННЯ СУЧАСНОГО СОРТИМЕНТУ ОГІРКА З ВИСОКИМИ ЗАСОЛЮВАЛЬНИМИ ЯКОСТЯМИ	65
РОЗБОРСЬКА Л.В.	ВПЛИВ ГЕРБЦИДУ ТРИАТЛОН ТА РЕГУЛЯТОРА РОСТУ ЕМІСТИМ С НА УРОЖАЙНІСТЬ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ	68
САМОЙЛЕНКО М. О.	ПЕРСПЕКТИВНІ ВИДИ СУНИЦІ В ДЕКОРАТИВНОМУ САДІВНИЦТВІ	70
СИЧ З.Д. КУБРАК С. М.	ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ ВИРОЩУВАННЯ ЧАСНИКУ ОЗИМОГО В УКРАЇНІ	72
СЛОБОДЯНИК Г.Я.	ДОБІР ОПТИМАЛЬНОЇ СХЕМИ РОЗМІЩЕННЯ РОСЛИН ЦИБУЛІ ПОРЕЙ	74
СУХОМУД О.Г. ТЕРНАВСЬКИЙ А.Г. МИХАЙЛОВИН Н.О.	ШКІДЛИВІСТЬ НЕСПРАВЖНЬОЇ БОРОШНИСТОЇ РОСИ ОГІРКА	76
ТЕРНАВСЬКИЙ А.Г. МАКАРЧУК Г.С.	ЯКІСТЬ РОЗСАДИ І УРОЖАЙНІСТЬ ОГІРКА ЗАЛЕЖНО ВІД ЇЇ ВІКУ ТА ЗАСТОСУВАННЯ БІОПРЕПАРАТІВ В УМОВАХ УМАНСЬКОГО НУС	77
ТКАЛЕНКО Г.М. КУДЛА В.В.	ШКІДЛИВИЙ ЕНТОМОКОМПЛЕКС ПОСІВІВ ЦИБУЛІ РІПЧАСТОЇ В ПРАВОБЕРЕЖНОМУ ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ	80
ТОКБЕРГЕНОВА Ж.А. БАБАЕВ С.А. ТОГАЕВА Д.У. КУДУСБЕКОВА Д.Ж.	ИННОВАЦИОННЫЕ МЕТОДЫ УСКОРЕННОГО ПОЛУЧЕНИЯ ПОСАДОЧНОГО МАТЕРИАЛА КАРТОФЕЛЯ	82

ТРУС О. М., ПРОКОПЕНКО Е. В.	ВПЛИВ ТРИВАЛОГО (45 РОКІВ) УДОБРЕННЯ В ПОЛЬОВІЙ СІВОЗМІНІ НА ВРОЖАЙНІСТЬ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ КУЛЬТУР	84
УЛЯНИЧ А.В.	ОБСЛУГОВУЮЧІ КООПЕРАТИВИ – ОСНОВА РОЗВИТКУ ОВОЧІВНИЦТВА	86
УЛЯНИЧ І.Ф.	ЕКСТРУДОВАНІ КОРМОВІ СУМІШІ З ДОДАВАННЯМ ОВОЧІВ	88
УЛЯНИЧ О.І. КУХНІЮК О.В.	ОРГАНІЧНА ОВОЧЕВА ПРОДУКЦІЯ, ВИРОЩЕНА НА ФОНІ ЗАБРУДНЕННЯ ҐРУНТІВ У ЧЕРКАСЬКІЙ ОБЛАСТІ	90
УЛЯНИЧ О.І. АЛЕКСЕЙЧУК О.М. ПРУДКИЙ Р.І.	ГОСПОДАРСЬКА ОЦІНКА СОРТІВ І ГІБРИДІВ ШПІНАТУ ГОРОДНЬОГО В ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ	92
УЛЯНИЧ О. І ВОРОБІЙОВА Н. В НАУМЧУК В.	УРОЖАЙНІСТЬ СОРТІВ КАРТОПЛІ РАННЬОЇ ЗАЛЕЖНО ВІД ЗАСТОСУВАННЯ ГІДРОГЕЛЮ	94
ФЕСЕНКО Л.П. ПОЗНЯК О.В. ФЕСЕНКО Я.І.	СЕЛЕКЦІЙНІ НОВИНКИ ЦИБУЛІ БАТУНА (<i>ALLIUM FISTULOSUM</i> L.)	97
ХАРЕБА В.В. ХАРЕБА О.В. ХАРЕБА О.В.	ОРГАНІЧНЕ ВИРОБНИЦТВО ОВОЧІВ В УКРАЇНІ	101
ШАРИПОВА Д.С.	ВЛИЯНИЕ УСОВЕРШЕНСТВОВАНЫХ ЭЛЕМЕНТОВ АГРОТЕХНОЛОГИЙ НА ПРОДУКТИВНОСТЬ КАРТОФЕЛЯ НА ЮГО-ВОСТОКЕ КАЗАХСТАНА	104
ЩЕТИНА С. В. ЛЕУХ І. О.	УРОЖАЙНІСТЬ БАКЛАЖАНА ЗАЛЕЖНО ВІД СПОСОБУ ЗАСТОСУВАННЯ РЕГУЛЯТОРІВ РОСТУ РОСЛИН В УМОВАХ УМАНСЬКОГО НУС	108
ЮШКЕВИЧ М.С. ДУДКА Т.В.	ВИВЧЕННЯ ЗАГАЛЬНОВІДОМОГО СОРТОВОГО РІЗНОМАНІТТЯ ТА ВИДІЛЕННЯ СОРТІВ ЕТАЛОНІВ ЦИБУЛІ ГОРОДНЬОЇ	109
ЯЦЕНКО В. В.	СТРОКИ І СПОСОБИ ВИДАЛЕННЯ КВІТКОНОСНОЇ СТІЛКИ ЧАСНИКУ ОЗИМОГО	112

кропиви дводомної вона була найбільшою і становила 223 см² в середньому за роки досліджень – перевага перед рослинами контрольного варіанту становить 75 см².

Обчислення площі листків салату посівного на початку утворення головки показало, що найвищою вона була за обробки біодинамічним препаратом із кропиви дводомної і в середньому за роки досліджень становила 34,8 тис. м²/га, тоді як в інших варіантах вона знижувалась на 7,4 тис. м²/га (за обробки рослин препаратом валеріани лікарської) та на 8,3 тис. м²/га (за варіанту замочування насіння регулятором росту). Площа листків контрольного варіанту біла найменшою і становила 20,7 тис. м²/га в середньому за роки досліджень.

Рівень врожайності салату посівного залежить від багатьох чинників, серед яких на першому плані стимулятори росту. Врожайність салату посівного залежить як від обробки біодинамічними препаратами і від погодних умов року. Так, порівняно з контролем в середньому за роки досліджень врожайність салату посівного була більшою на 10,4 т/га (за варіанту обробки рослин біодинамічним препаратом кропиви дводомної).

Вміст нітратів у рослинах салату посівного знаходився на рівні нижчому порівняно із гранично допустимими нормами (ГДК). Згідно з наказом МОЗ України допустимий рівень вмісту нітратів у зеленних овочах з відкритого ґрунту не повинен перевищувати 2000 мг/кг сирової маси. Нітрати в салаті сконцентровані в стеблах і черешках (50–60 %), значно менше їх у листових пластинках. Тому, допустимий вміст нітратів у салаті повинен знаходитись в межах 1000 мг/кг і умовно допустимий на рівні 1500 мг/кг.

Отже, в умовах Уманського НУС доцільно вирощувати салат посівний із обробкою рослин біодинамічними препаратами. Розглянувши різні види даних препаратів, можна зробити висновок, що кращим із них є препарат виготовлений із кропиви дводомної. Така обробка стимулює ріст і розвиток рослин найкраще – зменшується тривалість фенологічних фаз росту і розвитку, підвищуються біометричні параметри рослин. Це в свою чергу дозволяє отримати найбільш розвинені рослини і, відповідно, найвищий врожай. Крім того отримана продукція є екологічно безпечною по причині низького вмісту нітратів.

УДК: 631.547:634.675:635.042(477.4+292.485)

**РОЗВИТОК РОСЛИНИ ФІЗАЛІСУ МЕКСИКАНСЬКОГО ЗАЛЕЖНО ВІД
СХЕМИ САДІННЯ В УМОВАХ ВІДКРИТОГО ГРУНТУ ПІВНІЧНОЇ ПРОВІНЦІЇ
ПРАВОБЕРЕЖНОГО ЛІСОСТЕПУ**

ВДОВЕНКО С. А., д. с. – г. н., доцент

ПОЛУТІН О. О., аспірант

Вінницький національний аграрний університет

Урожайність овочевих рослин залежить від комбінації цілого ряду чинників, які можна

об'єднати у групи: біотичні і абіотичні. Оптимальна схема садіння дозволяє максимально реалізувати потенціал рослини у вигляді майбутньої продукції. Щоб оптимізувати площу живлення рослини, застосовують найрізноманітніші схеми садіння. Найбільш поширеними схемами вважають наступні: стрічкову і рядкову, оскільки вони забезпечують найбільш сприятливі умови для розвитку рослини і полегшують догляд за ними.

Вибір схеми садіння та визначення площі живлення рослин залежить від цілого ряду чинників. Найбільш істотний – сортові особливості рослини. Розсаду фізалісу мексиканського висаджують вертикально заглиблюючи в ґрунт вище сім'ядоль у лунки стрічковим способом за схемами 50+90, 50+110, 60+120 см, або рядковим з шириною міжрядь 90 і 140 см або квадратно – гніздовим за схемою 50x40 см, 50x50 см, 60x60 см, 70x70–60 см, на високому агрофоні по дві рослини у гніздо або 70x35 см по одній рослині.

Кількість плодів від застосування різних схем садіння варіювала від 131 до 148 шт. Більшу кількість плодів отримано за використання схеми садіння 70x50 см по сорту Ананасовий. У вказаному варіанті кількість плодів перевищувала показник контролю на 17 шт. У інших варіантах, загальне число плодів також перевищувало показник контролю проте було нижчим за варіант із застосуванням схеми 70x50 см.

Найбільше значення маси продуктового органу отримано за висаджування розсади рядковим способом за схемою 70x70 см. Показник маси плода у даному варіанті складав 7,8 г, що на 0,5 г було більше за контрольний варіант. Застосування різних схем садіння сприяє у збільшенні діаметра плода. Діаметр продуктового органу сорту Ананасовий знаходився на рівні із контрольним варіантом і складав 3,0 см.

Площа листка рослини за використання схеми садіння 70x70 см становила 96,3 тис. м²/га, що на 25,7 тис. м²/га більше за контроль. Збільшення вмісту сухої речовини у листках встановлено під час застосування схеми 70x70 см – 48,9 %.

В умовах правобережного Лісостепу України застосування схем садіння розсади фізалісу мексиканського 70x50 см та 70x70 см сприяють у формуванні більшої кількості плодів на рослині, збільшенні маси, площі листка та вмісту сухої речовини.

ВПЛИВ СТРОКІВ ПОСІВУ І ЗБИРАННЯ НА РІСТ, САЛАТУ ЦИКОРНОГО ВІТЛУФ

ВОЄВОДА Л. І., аспірант

Уманський національний університет садівництва

У салату цикорного вітлуф в перший рік життя виділяють три основні періоди росту. Перший період – утворення і формування листового апарату і коренів. В цей період більша